

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Milla Sundström
Tel: 010- 698 13 19
milla.sundstrom@naturvardsverket.se

BESLUT
2024-01-25

Ärendenummer
NV-07471-23

Stockholms kommun
Stockholm Avfall AB
Bryggerivägen 10
106 36 Stockholm
johan.dahlgren@svoa.se
marten.frumerie@svoa.se

Beslut om dispens från krav på separat insamling av bioavfall för Stockholms kommun

Beslut

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 3 kap. 13 b § avfallsförordningen (2020:614) att bifalla Stockholm kommuns ansökan om dispens från krav på separat insamling av bioavfall.

1. Dispensen är giltig till och med den 1 april 2025.

Villkor

Som villkor för detta beslut gäller följande:

1. 26 procent av hushållen i flerbostadshus i kommunen omfattas av dispensbeslutet
2. Innan dispensens slut ska kommunen ha påbörjat införandet av den separata insamlingen av bioavfall enligt den tidplan som bifogats ansökan.

Bakgrund

Stockholm Avfall AB har på uppdrag av Stockholms kommun (hädanefter kommunen) ansökt om dispens från insamlingskravet i 3 kap. 1 a § avfallsförordningen (2020:614). Ansökan avser dispens från insamlingskraven gällande livsmedels- eller köksavfall från 26 procent av hushållen i flerbostadshus (130 000 stycken). Kommunen ansöker om dispens till den 1 april 2025.

Av ansökan framgår att samtliga enbostadshus, 74 procent av kommunens hushåll i flerbostadshus och 62 procent av verksamheterna har separat insamling av livsmedels- eller köksavfall (siffrorna avser oktober 2023). Ansökan omfattar enbart hushåll i flerfamiljshus. Kommunen anger att eftersom separat insamling

från verksamheter redan är obligatorisk ska de verksamheter som idag inte är anslutna till den separata insamlingen och som anser att de inte kan sortera ut livsmedels- eller köksavfall ansöka om dispens hos tillsynsmyndigheten.

I ansökan beskriver kommunen att de under flera år har arbetat med att etappvis införa separat insamling av livsmedels- eller köksavfall. Enligt kommunen har det stegvisa införande inneburit att fastighetsägare haft tid att planera och införa åtgärder på fastigheterna för att uppfylla utsorteringskravet.

Ansökan omfattar vissa fastigheter med flerfamiljshus där restavfall idag samlas in via säck eller sopsug som enbart kan hantera en avfallsfraktion. Fastigheterna är utspridda över hela kommunen men finns framför allt i områden med äldre bebyggelse.

Av ansökan framgår att en eftersorteringsanläggning håller på att byggas i Högdalen i Stockholm. När denna är färdigställd kommer insamling av livsmedels- eller köksavfall från de fastigheter som dispensansökan avser att möjliggöras genom att med hjälp av optisk teknik sortera ut matavfall som placerats i en olikfärgad påse och lagts tillsammans med restavfallet. Enligt kommunen kommer hushåll och verksamheter att kunna ansluta till separat insamling med olikfärgad påse från och med augusti 2024. Kommunikation och leveranser av sorteringsutrustning kommer att ske parallellt och löpande under andra halvåret av 2024.

Som skäl för dispens anger kommunen att separat insamling av livsmedels- eller köksavfall i dagsläget inte är tekniskt genomförbar med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling, samt att det skulle medföra oskäligen ekonomiska kostnader.

Motiveringen som anges är att ansökan omfattar äldre fastigheter i tät stadsmiljö där det av arbetsmiljöskäl inte är möjligt att samla in livsmedels- eller köksavfall i kärl. Det skulle därför krävas ombyggnationer för att möjliggöra insamling med annat system än det planerade. Kommunen anger att det för det äldre fastighetsbeståndet också finns begränsningar i byggtekniska åtgärder som fastighetsägaren kan vidta. Kommunen bedömer också ombyggnationer som ekonomiskt oskäligen med hänsyn till den förhållandevis korta övergångsperioden som dispensansökan avser.

Kommunen införde obligatorisk utsortering och separat insamling av livsmedels- eller köksavfall från samtliga hushåll och verksamheter 2023. För de flerbostadshus som omfattas av dispensansökan har det tidigare funnits övergångsbestämmelser i de lokala avfallsföreskrifterna. Eftersom dessa övergångsbestämmelser inte kan tillämpas från 1 januari 2024 ansöker kommunen om dispens. I ansökan anger kommunen att alternativet skulle vara att var och en av de fastighetsägare som tidigare omfattats av övergångsbestämmelserna skulle söka dispens från utsorteringskravet hos tillsynsmyndigheten.

Skäl för beslutet

Aktuella bestämmelser

Enligt 3 kap. 1 a § avfallsförordningen ska den som samlar in bioavfall som har sorterats ut enligt 1 § samla in de avfallsslagen separat.

Naturvårdsverket får enligt 3 kap. 13 b § avfallsförordningen i det enskilda fallet ge dispens från kravet på separat insamling i 1 a § för en begränsad tid om högst två år i fråga om avfall där separat insamling inte är genomförbar eller inte ger fördelar som överväger nackdelarna enligt 16 §.

Beslutet om dispens ska innehålla villkor om

1. hur stor andel av hushållen respektive verksamheterna som omfattas av dispens, och
2. utbyggnaden av separat insamling.

Av 3 kap. 16 § avfallsförordningen framgår att samla in avfall separat eller fastighetsnära, att skilja förpackningarna från sitt innehåll eller att sortera ut avfall ska inte anses genomförbart eller inte anses ge fördelar som överväger nackdelarna, om

1. det inte är tekniskt genomförbart med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling,
2. det skulle bli ett jämförbart återvinningsresultat med en annan hantering,
3. det inte ger det bästa miljömässiga resultatet med hänsyn till avfallshanteringens sammanlagda miljöpåverkan, eller
4. det skulle medföra oskäligen ekonomiska kostnader.

Vidare framgår av 3 kap. 17 § avfallsförordningen att vid bedömningen av kostnaders skälighet enligt 16 § 4 ska hänsyn tas till

1. negativa effekter på människors hälsa och miljön vid insamling och behandling av blandat avfall,
2. möjligheterna till effektivitetsförbättringar vid insamling och behandling av blandat avfall,
3. vilka intäkter som försäljning av återvunnet material kan ge, och
4. principen om att den som förorenar bör stå för de kostnader som föroreningen medför och de bestämmelser om producentansvar som ger uttryck för den principen

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket bedömer att kommunen kan beviljas dispens enligt 3 kap. 13 b § avfallsförordningen då separat insamling inte är genomförbar eller inte ger de fördelar som överväger nackdelarna.

Skälen för detta är att separat insamling i dagsläget inte är tekniskt genomförbar med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling. Kommunen anger i ansökan även att separat insamling skulle innebära oskäligen ekonomiska kostnader. Naturvårdsverket kan konstatera att ett påskyndat införande av separat insamling skulle kräva ombyggnationer, vilket skulle innebära höga kostnader. Dessa kostnader belastar dock fastighetsägare i första hand och kan därför inte utgöra skäl för kommunens dispens.

Naturvårdsverket kan konstatera att samtliga enfamiljshus och 74 procent av hushållen i flerbostadshus har separat insamling av livsmedels- eller köksavfall. Andelen verksamheter som har separat insamling är 62 procent, men kommunen ansöker inte om dispens från kravet på separat hämtning från dessa verksamheter. De verksamheter som inte anser sig kunna sortera ut livsmedels- eller köksavfall för separat insamling hänvisas i stället till att ansöka om dispens hos tillsynsmyndigheten.

Kommunen har en utbyggnadsplan där det framgår att de hushåll som omfattas av dispensansökan kommer att anslutas till insamlingen från och med augusti 2024 och att dispens söks till 1 april 2025.

Mot bakgrund av att kommunen har kommit långt i sitt införande av separat insamling och har en utbyggnadsplan som innebär att samtliga hushåll beräknas att vara anslutna till insamlingen under våren 2025 anser Naturvårdsverket därmed att dispens kan beviljas med stöd av 3 kap. 16 § p. 1 avfallsförordningen.

Information

Naturvårdsverket vill uppmärksamma sökanden på att den aktuella dispensen är tidsbegränsad. Om kommunen har fortsatt behov av ett undantag behöver kommunen inkomma med en ny ansökan om dispens till Naturvårdsverket i skälig tid. Om införandet inte påbörjats enligt villkor 2 kan det påverka kommunens möjligheter att få en ytterligare dispens om det skulle finnas behov av det.

Vi vill även informera om Naturvårdsverkets föreskrifter om undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall (NFS 2023:11). Mer information finns på [Naturvårdsverkets webbsida](#).

Beslut om dispensansökan har fattats av enhetschef Erika Nygren efter föredragande av handläggare Milla Sundström.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför nammunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Erika Nygren

Milla Sundström

Uppllysning om hur man överklagar, se bilaga.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.